

Ірина Корецька — палеотеріолог, дослідниця еволюції ластоногих

Дмитро Іванов¹, Марія Осипова

¹Національний науково-природничий музей НАН України (Київ)
e-mail: dmitry.v.ivanoff@gmail.com, *orcid*: 0000-0003-4329-6828

IVANOFF, D., M. OSYPOVA. Irina Koretsky, a palaeomammalogist and researcher of pinniped evolution. — This essay outlines the scientific career of the Ukrainian–American palaeontologist Dr Irina Koretsky, an expert on fossil and extant pinnipeds, particularly phocids. Her research on seals started in the 1970s at the National Museum of Natural History, National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv) and, since the early 1990s, continued at the Mote Marine Laboratory (Sarasota, FL) and then at the Smithsonian Institution and Howard University (Washington, D.C.). Irina Koretsky’s scientific contribution includes numerous publications on the phylogeny, taxonomy, ecomorphology, and zoogeography of pinnipeds.

Біографічні деталі

Ірина Анатоліївна Корецька (дівооче прізвище Шик) народилася 17 серпня 1954 р. у Смоленську в родині медиків. У 1960 р. її сім’я переїхала до Києва, де Ірина пішла до середньої школи, яку закінчила в 1971 р. Того ж року вона поступила на біолого-грунтовий факультет Вітебського педагогічного інституту, а в 1973 р. перевелася на заочне відділення біолого-хімічного факультету Ніжинського педагогічного інституту і влаштувалася на роботу у відділі палеозоології Інституту зоології АН УРСР¹.

Роботу у відділ палеозоології Ірина Корецька почала з посади препаратора; надалі працювала лаборантом, старшим лаборантом, інженером, молодшим науковим співробітником. В 1989 р. переїхала до США, де в 1990–1991 рр. працювала у відділі ссавців Морської лабораторії Моута (Сарасота, Флорида), потім у відділі палеобіології Національного музею природознавства Смітсонівського інституту (Вашингтон), а в 1999–2024 роках, вже як доктор і професор, очолювала лабораторію еволюційної біології медичного коледжу Університету Говарда. Живе на пенсії у Флориді.

Рис. 1. Ірина Корецька. Київ, 2007 р. Фото Ю. Семенова.

¹ Нині відділ палеонтології Національного науково-природничого музею НАН України (ННПМ).

Ключові наукові доробки

Вивчення еволюції родини тюленевих (Phocidae), розпочате Іриною Анатоліївною у Києві [Антонюк & Корецькая 1984; Корецькая 1987, 1988], стало її основною науковою темою, а матеріали з колекції ННПМ згодом лягли в основу її дисертації, захищеної в Університеті Говарда у 1999 р. За цими матеріалами було опубліковано монографію «Морфологія та систематика міоценових Phocinae (Mammalia: Carnivora) Паратетису і Північної Атлантики» [Koretsky 2001], а також низку статей [Koretsky & Grigorescu 2002; Koretsky & Rahmat 2013, 2021].

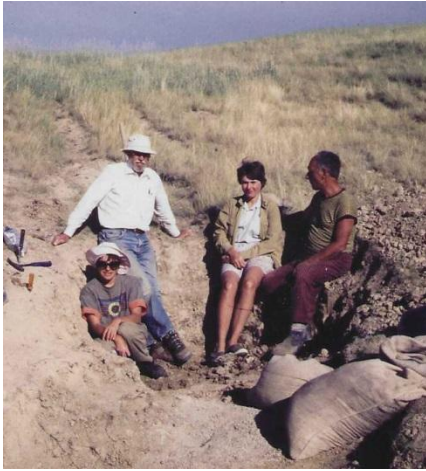
Наукові інтереси І. Корецької включають філогенію, систематику, екоморфологію, палеоекологію і палеозоогеографію ластоногих, насамперед родини тюленевих давнього моря Паратетису та Північно-Атлантичних регіонів, від олігоцену до сучасності. За 40 років досліджень вона відкрила ряд нових для науки палеогенових та неогенових таксонів тюленів, включаючи підродину *Devinophocinae* Koretsky et Holec, 2002. Вагомий внесок зроблено нею в уточнення філогенетичних зв'язків у межах родини Phocidae та в розробку таксономічної діагностики тюленів, заснованої як на краніальній, так і посткраніальній морфології. Було запропоновано низку оригінальних палеоекологічних реконструкцій та яскравих палеогеографічних гіпотез про походження та поширення багатьох видів цієї родини.

Вона є автором і співавтором понад 60 наукових публікацій, в тому числі однієї монографії та двох тематичних томів. Під час роботи в університеті Говарда під її керівництвом виконано п'ять дисертацій, всі вони пройшли успішний захист. Також керувала діяльністю та професійним становленням одного постдокторанта.

Рис. 2. Ірина Корецька в експедиції на о. Парамушир, 1978 р. Фото М. Клестова.

Головні наукові досягнення І. Корецька здобула, працюючи у США. Проте, на думку її наукового керівника В. Топачевського, вона ще у 1988 р. була готова представити до захисту дисертацію «Викопні тюлені Північного Причорномор'я». Вона мала наукові публікації, активно проводила польові дослідження, завдяки чому були суттєво поповнені збори палеонтологічного музею по викопних тюленях України, а також порівняльна колекція по сучасних ластоногих. Остання, у великій мірі завдяки зусиллям Ірини, зараз включає понад 50 особин. За зразками вона, зокрема, їздила й на Курильські острови (рис. 2), де самовіддано займалася важкою роботою з препарування тюленьчих скелетів.

Глибоке знання морфології та еволюції тюленів, побудоване на багаторічній роботі з матеріалами музеїв США та Європи (Україна, Велика Британія, Бельгія, Нідерланди, Франція, Австрія, Румунія, Словаччина, Чехія, Грузія, тощо) та на активних польових дослідженнях у різних країнах, зробили Ірину Корецьку одним із провідних експертів з цієї групи ссавців. Вона співпрацює і має спільні дослідження з колегами по всьому світі.

Рис. 3. У палеонтологічній експедиції в Грузії, 1995 р. Зліва направо: Ірина Корецька, Роберт Емрі (Смітсонівський ін-т) і Ніно та В'ячеслав Чхквадзе (Інститут палеобіології АН Грузії).

Чесноти, захоплення, суспільна робота, відзнаки

За своєю натурою Ірина Анатоліївна — активна і емоційна людина налаштована на пізнання нового і отримання нових вражень. Має чудове почуття гумору. Любить подорожувати. Цікавиться мистецтвом. Зокрема, серед її особливих захоплень — європейська порцеляна, вироби з каміння та інші твори декоративно-прикладного мистецтва.

В її домі завжди є домашні улюбленці — головним чином, собаки, більшість яких вона брала з притулку. Ніколи не обривала зв'язки з батьківщиною, кілька разів відвідувала Київ, активно слідкує за всім, що стосується України, вболіває за неї. Має персональний знак з подякою за допомогу в дослідженнях Морської лабораторії Моута в Сарасоті.

В роки роботи в Києві, як сама постійно підкреслює Ірина Анатоліївна, великий вплив на неї здійснив знавець викопних хижих ссавців Юрій Семенов, який допомагав їй освоювати професію палеонтолога. Після свого від'їзду з України вона продовжувала підтримувати з Ю. Семеновим зв'язки, чим могла допомагала відділу в непрості для української науки 90-ті роки, надсилаючи з Америки необхідне для роботи палеонтологічне обладнання і матеріали.

Рис. 4. Ірина Корецька та Юрій Семенов. Київ, відділ палеонтології ННПМ, 2016 р. Під час цього візиту було відкрито і згодом описано новий рід і вид тюленів з міоцену Хмельниччини (*Planopusa semenovi* Koretsky et Rahmat, 2021). Фото Д. Іванова.

Література

- Антонюк, А. А., Корецкая, И. А. 1984. Новый вид тюленя из среднесарматских отложений Крыма. *Вестник зоологии*, № 4: 25–31.
- Корецкая, И. А. 1987. Половой диморфизм в строении плечевых и бедренных костей у *Monachopsis pontica* (Pinnipedia, Phocidae). *Вестник зоологии*, № 4: 77–82.
- Корецкая, И. А. 1988. Новая находка *Monachopsis pontica* (Pinnipedia) из неогеновых отложений Керченского полуострова. *Вестник зоологии*, № 6: 74–76.
- Koretsky, I. 2001. *Morphology and Systematics of Miocene Phocinae (Mammalia: Carnivora) from Paratethys and the North Atlantic Region*. Geological Institute of Hungary, Budapest, 1–109. (Series: *Geologica Hungarica*, Series *Palaeontologica*; Vol. 54). ISSN 9789636712327
- Koretsky, I. A., P. Holec. 2002. A primitive seal (Mammalia: Phocidae) from the early Middle Miocene of Central Paratethys. In: Emry, R. J. (ed.), *Cenozoic Mammals of Land and Sea: Tributes to the Career of Clayton E. Ray*. Smithsonian Institution Press, Washington, 163–178. (Series: *Smithsonian Contributions to Paleobiology*; Vol. 93). [CrossRef](#)
- Koretsky, I. A., D. Grigorescu. 2002. The fossil monk seal *Pontophoca sarmatica* (Aleksiev) (Mammalia: Phocidae: Monachinae) from the Miocene of Eastern Europe. In: Emry, R. J. (ed.). *Cenozoic Mammals of Land and Sea: Tributes to the Career of Clayton E. Ray*. Smithsonian Institution Press, Washington, 149–162. (Series: *Smithsonian Contributions to Paleobiology*, Vol. 93). [CrossRef](#)
- Koretsky, I. A., C. E. Ray. 2008. Phocidae of the Pliocene of Eastern USA. In: Ray, C. E. [et al.] (eds). *Geology and Paleontology of the Lee Creek Mine, North Carolina, IV*. Paul Gritis Books, Coopersburg, 81–139. (Series: *Virginia Museum of Natural History Special Publications*; Vol. 14).
- Koretsky, I., S. J. Rahmat. 2013. First record of fossil Cystophorinae (Carnivora, Phocidae): Middle Miocene seals from the Northern Paratethys. *Rivista Italiana di Paleontologia e Stratigrafia*, **119**: 325–350.
- Koretsky, I., L. Barnes, S. J. Rahmat. 2016. Re-evaluation of morphological characters questions current views of pinniped origins. *Vestnik zoologii*, **50** (4): 327–354.
- Koretsky, I., S. J. Rahmat. 2021. Unique short-faced Miocene seal discovered in Grytsiv (Ukraine). *Zoo-diversity*, **55** (2): 143–154. [CrossRef](#)

Резюме

ІВАНОВ Д., М. ОСИПОВА. Ірина Корецька — палеотеріолог, дослідниця еволюції ластоногих. — У нарисі наведено інформацію про наукову кар'єру д-ра Ірини Корецької, українсько-американської дослідниці викопних та сучасних ластоногих, насамперед справжніх тюленів (родина Phocidae). Її дослідження тюленів розпочалися у Києві в 1970-х роках (нині це відділ палеонтології Національного науково-природничого музею НАН України) і з початку 1990-х років продовжилися в Морській лабораторії Моута (Сарасота, Флорида), а потім у Смітсонівському інституті та Університеті Говарда (Вашингтон, округ Колумбія). Науковий внесок Ірини Корецької включає численні публікації з філогенії, таксономії, екоморфології та зоогеографії ластоногих.